

УДК 687.016.5 : 572.08

БІОСОЦІАЛЬНІ ОЗНАКИ ЛЮДИНИ ЯК ОСНОВА ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ЇЇ ІНДИВІДУАЛЬНОГО СТИЛЮ В ДИЗАЙНІ КОСТЮМА

БАЗИЛЮК Ельвіра

Хмельницький національний університет, Україна

Метою дослідження є визначення переліку біосоціальних ознак людини, які впливають на формування її індивідуального стилю в костюмі. Проаналізовано вплив антропоморфологічних та психічних ознак людини на формування індивідуального стилю. Визначено роль соціально-демографічних ознак особи у формуванні індивідуального стилю.

Ключові слова: індивідуальний стиль, біосоціальні ознаки людини.

ВСТУП

Глобальна інтернаціоналізація моди спричинила зміни в ставленні людини до костюма – тема індивідуальності стає головною і домінуючою. Сьогодні пошук індивідуального стилю є більш актуальним завданням, ніж наслідування моді, а споживач виступає головною персоною в створенні костюма як елемента індивідуального стилю [1].

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Костюм – це художня система предметів і елементів одягу, яка характеризує індивідуальність людини і епохи [2]. Досить тривалий час проектування костюму розглядалося з позицій відповідності модним тенденціям, забезпечення художньої гармонії або формування іміджу. Якщо проектування костюму здійснюється лише з позиції відповідності художньому стилю епохи та тенденціям моди, то споживач розглядається як середньостатистична особа з окремими ознаками певного габітусу. Якщо основою для проектування костюму обирають його композиційну досконалість, то часто зовнішня прикрасливість не узгоджується з внутрішнім світом носія костюму. При проектуванні костюма як елемента іміджу найбільша увага приділяється забезпеченню соціально-комунікаційної функції, але сформована соціальна комфортність не завжди компенсує потребу самовираження особи. Тобто, при наявності досить великої кількості методик художнього проектування костюма з врахуванням індивідуальних особливостей людини, відсутній комплексний підхід до споживача, який дозволив би задовольнити його художньо-естетичні, соціально-комунікаційні та психологічні потреби. Метою даного дослідження є

визначення переліку біосоціальних ознак людини, які впливають на формування її індивідуального стилю в костюмі.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

Стиль – це єдність художніх ознак, обумовлена єдністю ідейного змісту, та характерна для певної епохи [1]. В цьому контексті індивідуальний стиль є результатом суб'єктивного відображення художньої характеристики епохи, тенденцій сучасної моди, а також відображенням особистісних характеристик людини, її способу життя і обставин.

Відповідно до [3], біосоціальні ознаки людини можна поділити на соціально-демографічні і біологічні. До біологічних ознак відносять анатомічні, фізіологічні, психічні і антропоморфологічні. Найбільш важливими серед них для проектування індивідуального костюма, а відповідно і для формування індивідуального стилю, є антропоморфологічні та психічні. Соціально-демографічні ознаки поділяють на соціальні (статус, рівень кльтури і освіти, релігія, рівень матеріального забезпечення) та демографічні (вік, місце проживання, сімейний стан, склад сім'ї, етнічні ознаки).

Зовнішність людини характеризується антропоморфологічними ознаками. Відповідно, тип тілобудови, риси обличчя, кольоротип особи повинні обов'язково враховуватися при проектуванні костюма та формуванні індивідуального стилю. Сьогодні існує ряд рекомендацій щодо узгодження композиції костюма з зовнішністю споживача та використання засобів корекції фігури. Якщо розглядати зовнішність як складову стильного образу, то, як будь-яка художня композиція, зовнішність повинна характеризуватися типом ліній та кольорами.

Для забезпечення гармонійного поєднання кольорів костюма з зовнішністю споживача визначають його кольоротип. За результатами аналізу кольорів зовнішності розробляють палітру кольорів для одягу різного призначення та асортименту, для аксесуарів і доповнень, а також визначають домінуючу стилістику принтів.

Форма, пропорції та лінії членувань костюма визначаються відповідно до особливостей тілобудови споживача, яка враховує зріст, геометричну форму тулуба, пропорції фігури, поставу, ступень розвитку м'язів та жирової тканини, місця локалізації жирових відкладень, вагу особи, форму кінцівок, наявність асиметрії. Лінії, які відображають особливості тілобудови споживача, називають зовнішніми лініями дизайну [4]. Надзвичайно важливо для формування індивідуального стилю враховувати форму і розміри рис обличчя та тип волосся. Ці елементи визначають характер внутрішніх ліній дизайну та впливають на вибір типу декору костюма та аксесуарів: рисунок і фактуру матеріалів, форму і розміри конструктивно-декоративних елементів, геометричну форму елементів фурнітури тощо. Для опису внутрішніх і зовнішніх ліній найчастіше використовують концепцію Ін-Янь. Домінування того чи іншого типу ліній надає особі певного образного змісту, який може бути підсилений правильно обраними кольоровими

поєднаннями. Характер зовнішніх і внутрішніх ліній в поєднанні з визначеним кольоротипом є вихідною інформацією для формування індивідуального стилю та визначає діапазон стильових рішень, в середині якого необхідно проводити пошук індивідуального образу.

Надзвичайно важливою умовою формування індивідуального стилю є психологічна комфортність костюма [1]. Психологічна комфортність виникає при відповідності художньо-конструктивного рішення костюму психічним особливостям особи (темпераменту, соціотипу, акцентуації характеру тощо). Надзвичайно важливо, що психічні особливості досить яскраво проявляються ззовні через жести, ходу, манеру поведінки, манеру носіння одягу. Психічні ознаки особи є проявами «внутрішнього стилю». Оскільки сьогодні достовірно невідомо як внутрішня сутність співвідноситься з зовнішністю людини, для забезпечення психологічного комфорту «внутрішній стиль» особи визначають за допомогою карти настрою. Узгодженість внутрішньої суті з зовнішньою оболонкою є умовою формування індивідуального стилю.

Індивідуальний стиль не лише презентує біологічні ознаки особи, але й розкриває особистість, відображає спосіб життя, соціальний статус, цінності, рівень культури і освіти. Тобто, костюм, як елемент індивідуального стилю, є засобом соціально-культурного самовизначення особи [2]. Індивідуальний костюм представляє собою певний код, який розшифровується в соціумі. Сьогодні досить актуальним є кодування інформації з використанням архетипів. Концепцію архетипів розробив К.Г.Юнг. Він розглядав їх як моделі інстинктивної поведінки, які існують в колективному несвідомому. Не зважаючи на те, що архетипи є конструктами людської психіки, які виражають схильність до певного типу сприйняття, дії, переживання та розуміння, ці моделі не індивідуальні. Архетипи – це моделі організації людського досвіду і саме тому легко декодуються соціумом. Так жінка, в залежності від власних мотивів, може презентувати себе як матір або бізнес леді, сформувати образ незалежної самодостатньої жінки або ніжної романтичної особи, бути бунтарем або мандрівником... Архетип виступає відображенням внутрішніх мотивів і цінностей особи, є джерелом її активності, відповідно використання архетипу при формуванні індивідуального стилю сприятиме соціалізації сформованого образу.

Індивідуальний стиль повинен бути узгодженим з стилем епохи та витримувати натиск короткочасної моди. Сьогодні бути модним означає серед великої кількості модних тенденцій відібрати ті елементи, які не зруйнують, а допоможуть сформувати структуру індивідуального стилю, допоможуть створити цілісний образ без протиріч зовнішніх ознак і внутрішньої сутності [1]. Формування індивідуального стилю з врахуванням модних тенденцій базується на вмінні диференціювати себе від інших, мати правильну самооцінку, знати свої переваги та недоліки.

Саме на етапі вибору модних елементів проявляється відданість релігійним та національним традиціям. Етнічна та релігійна приналежність є основою, на базі якої формується особистість. Проте, при формуванні індивідуального стилю ступінь вираження цих ознак залежить від індивідуально-особистісної установки особи [2].

ВИСНОВКИ

В результаті проведеного аналізу встановлено, що для формування індивідуального стилю більш вагомими є антропоморфологічні та психічні характеристики особи, а соціально-демографічні ознаки формують іміджеву складову образу. Таким чином, антропоморфологічні і психічні ознаки людини можна вважати умовно сталими, а соціально-демографічні ознаки – змінними, оскільки ступінь їх вираження коригується як зовнішніми обставинами, так і самою особою. Виявлено, що тілобудова може розглядатися як поєднання зовнішніх і внутрішніх ліній, а психічні ознаки визначають стилістичні вподобання особи. Проведений аналіз біосоціальних ознак людини може стати основою для більш детального дослідження взаємозв'язку характеристик особи з способами її самовираження в костюмі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Килошенко М.И. Психология моды : теоретический и прикладной аспекты [Текст] / М.И. Килошенко. – СПб. : СПГУТ, 2001. – 192 с.
2. Липская В.М. Костюм в системе культуры (философско-культурологический анализ): автореф. дис. на соискание ученой степени докт. философ. наук: спец. 24.00.01 «Теория и история культуры» / В.М.Липская. – СПб., 2012. – 32 с.
3. Сушан А.Т. Інженерне проектування швейних виробів: Навчальний посібник [Текст] / А.Т. Сушан. – К. : Арістей, 2007. – 172 с.
4. Outer and Inner Design Lines / Expressing your truth closet. Critical thoughts on all things type and season - and your closet – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://expressingyourtruthcloset.blogspot.com/2015/04/outer-and-inner-design-lines.html>

BAZYLIUK E.

BIOSOCIAL CHARACTERS OF A PERSON AS A BASIS FOR FORMING ONE`S PERSONAL STYLE

The aim of the research is to determine the biosocial characteristics that affect the formation of personal outfit style. The influence of a person`s anthropomorphological and psychological characteristics on the formation of one`s personal style is analyzed. The role of a person`s socio-demographic characteristics in the formation of one`s personal style is determined.

Key words: *personal style, personal biosocial characteristics.*